

RAHVAUS-
KONJUNKTUUR

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetus, tel. 430-23. Piiskopi 2.

Talitus, tel. 468-24. TALLINN, Toom-Rüütlil 10.

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees J. Jaakson

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees dr. E. Terasmäe

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 6

Tallinn, 13. veebruaril 1940

VI aastakäik

SISU:

PÕLLUMAJANDUS	Lk.
Kanapidamine, munatoodang ja -farvitus	98
RAHANDUS	
Kindlustustegevus 1938. a.	101
LAEVANDUS	
Tallinna sadama tegevus k. a. jaanuaris	104
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	104
Juustuturg	104
Peekoniturg	105
Tapaloomade- ja lihaturg	105
Toornahkadeturg	105
Kanamunaturg	106
Piimaturg	106
Teraviljaturg	106
Linaturg	107
Aedviljaturg	107
Kalaturg	108
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	108
VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Bulgaaria-NSVL-u kaubandusleping	109
Munakaubanduse ümberkorraldamine Taanis	110
Kaubahinnad P.-Am. Ühendriiges det. 1939. a.	111
Kartuliekspord Hollandist det. 1939. a.	111
Hollandi riigipanga kullatagavara ümberhindamine	111
Tselluloosi-hinna tõus Prantsuses	112
Lühiteateid Lätist	112
Oma maa nisuhind vabaks Belgias	112
Elatusmaksumus-indeksi tõus Belgias	112
Toitainete ratsioneerimine Sveitsis	112

CONTENTS:

AGRICULTURE	Page
Poultry Farming, Egg Production and Consumption	98
FINANCES	
Insurance in 1938	101
SHIPPING	
Tallinn Harbour in January, 1940	104
AGRICULTURAL MARKETS	
Butter Market	104
Cheese Market	104
Bacon Market	105
Cattle and Meat market	105
Rawhide Market	105
Egg Market	106
Milk Market	106
Grain Market	106
Flax Market	107
Vegetable Market	107
Fish Market	108
INFORMATION PART	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	108
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Bulgarian-Soviet Trade Agreement	109
Reorganisation of the Egg Trade in Denmark	110
Prices in the U. S. A., December 1939	111
Dutch Potato Exports, December 1939	111
Revaluation of Dutch State Bank Gold Reserve	111
Cellulose Prices Rising in France	112
Sundry Information from Latvia	112
Belgium Abolishes Price Regulations for Domestic Wheat	112
Cost of Living Index Rises in Belgium	112
Food Rationing in Switzerland	112

PÖLLUMAJANDUS

KANAPIDAMINE, MUNATOODANG JA TARVITUS. POULTRY FARMING, EGG PRODUCTION AND CONSUMPTION.

P. Kint.

Kanapidamine. Kanade arv on näidanud *Poultry Farming.* kogu iseseisvusaja jooksul suurenemist. 1920. a. arvestati Eestis 296 000 kana, 1925. a-ks oli kanade arv tõusnud juba 593 000-le ja 1929. a. põllumajandusloendusel oli kanu 853 000 ja 1939. a. — 1 484 000, seega on kanade arv 20 a. jooksul ligikaudu viiekordistunud. Kanade arv 1938. a. oli 1 363 000, viimase aasta jooksul on kanade arv seega suurenenud 121 000 ehk 8,9%. Siinjuures võiks veel märkida, et kanade arvu suurenemise kõrval on muude kodulindude arv suurenenud vähem.

Hanesid oli 1939. a. 69 000, parte ja kalkuneid — 28 000.

Jättes kõrvale kanapidamise linnades, millele osatähtsus väike, vaatleme kanapidamist maal. Maalolevate, üle 6 k. vanuste kanade arv oli 1939. a. 1 424 000 e. a. 1 298 000 vastu, s. o. 126 000 kana võrra ehk 9,7% suurem. Kukki oli 1939. a. 123 000 e. a. 108 000 vastu, s. o. 13,9% rohkem. Kanade absoluutarv osutus suurimaks Virumaal — 245 200 kana, kuid võrreldes talundite arvuga ei olnud kanade arv Virumaal suurim. Virumaal oli keskmiselt talundi kohta 14 kana. Maalolevate kanade arvu suuremine 1939. a. võrreldes 1929. a-ga üleriigilises ulatuses oli ca 67%, Virumaal suurenes aga kanade arv samal ajal 49%. Järvamaal oli kanu 1939. a. 130 300 ehk 61% rohkem kui 1929. a. ja keskmine kanade arv talundi kohta tõusis 15-le. Harjumaal oli kanu 1939. a. 181 800 ehk 75% rohkem kui 1929. a. ja keskmine kanade arv ühe talundi kohta oli 12; Läänemaal — 90 700 ehk 71% rohkem kui 1929. a-l ja keskmine kanade arv talundi kohta oli 7, Saaremaal 40 700 ehk 81% rohkem kui 1929. a-l ja keskmine kanade arv talundi kohta 4, Pärnumaal — 99 100 ja kanade keskmine arv talundi kohta 9, Viljandimaal — 164 700 ja keskmiselt talundi kohta 15. Tartumaal oli kanu

221 200 ehk 65% rohkem kui 1929. a-l ja keskmiselt talundi kohta 11, Valgamaal — 54 300 ehk 54% rohkem kui 1929. a-l ja keskmiselt talundi kohta 12, Võrumaal — 137 700 ehk 98% rohkem, kui 1929. a-l ja keskmiselt talundi kohta 10, Petserimaal — 57 800 ehk 117% rohkem kui 1929. a-l ja keskmiselt talundi kohta 5. Seega on kanade arv kõikjal mängatavalt suurenenud. Kanade arvu suurenemisega käsitäies on suurenenud ka nende arv keskmiselt talundis. 1929. a. oli riigi keskmiselt kanu talundi kohta 6, kuid 1939. a. tõusis 10-le.

Tõuget kanade arvu suurendamisele ja kanapidamise laiendamisele on andnud väga mitmesugused asjaolud, milliseist võiks siin mainida: kanakasvatuse propagandat, tasuvusolusid ja üldiselt talupidamis-organisatsioonilisi korraldusi. Eesti Linnukasvatajate Seltsi kontrolli all tegelevad kanade sugulavad on levitanud paremat tõumaterjali kanapoegadena ja sugumunadena. M. a. hakkas ka üh. „Eesti Munaeksport“ pöörama suuremat tähelepanu kanapidamise suuremale levikule. On asutatud ja asutamisel suur arv haudejaamu või hautuspunkte, et võimaldada laiemale hulkadele väärtuslikku tõumaterjali. Pidakistingimuste parandamiseks hakati premeerima otstarbekate kanalate ehitamist, kusjuures makstakse vastavalt kanala suurusele ja ehitusviisile preemiat kuni 240 kr. kanalalt. Paremate kanalate soetamisega tahetakse taotleda ühtlasemat ja suuremat munatoodangut senisest. Praegu esineb munatoodanguis kuude järgi suur kõikumus; nimelt on toodanguid talvekuul madalad võrreldes kevad- ja suvekuudega. Talviste madalate toodangute peamiseks põhjuseks on ebasobivad kanade elu ruumid ja sellega seoses ka muud pidamistingimused. Nagu teada, peetakse kanu talvel sageli muude koduloomadega segamini, kus neli pole õiget asupaika, ruumid on külmad ja pahatihti pimedad. Säärased

pidamisviisi juures kannatab ka kanade ots-
tarbekas toidustus ja sageli tuleb kanadel
otsida ise toidupoolist teiste loomade kõrval.

Munatoodang. Jälgides munatoodangute
Egg Production. suurust kuude järgi aasta
kestel võib panna tähele, et talvekuude too-
dangud on mitmekordsest madalamad kevad-
ja suvekuude toodanguist. Viimase 10 a.
keskmiselt oli kanade keskmine munatoo-
dang järgmine: jaanuaris 2,4, veebr. 3,2,
märtsis 6,8, apr. 12,3, mais 15,5, juunis 14,8,
juulis 13,5, aug. 12,7 sept. 10,4, okt. 6,4, nov. 3,2
ja dets. 1,7 muna. Kõrvutades siin m. a.
kanamunatoodangu kuude järgi, mis oli ja-
anuaris 3,3, veebr. 5,3, märtsis 9,3, apr. 13,7,
mais 16,9, juunis 15,1, juulis 13,9, aug. 12,9,
sept. 10,5, okt. 6,3, nov. 3,6 ja dets. 2,5
muna, näeme, et see on kogu aasta jooksul
kõrgem viimase 10 a. keskmisest toodangust
(ainult okt. oli m. a. toodang 0,1 muna
võrra madalam kui viimase 10 a. keskmis-
elt). Seega võib märkida ka toodangute
tõusu kana kohta. Kui viimase 10 a. kes-
miselt saadi 102,9 muna aastas, tõusis 1939.
a. keskmine toodang kana kohta 113,3 muna-
le, suurenedes seega 10,4 muna võrra ehk
10,1%. Üldjoonis kulgeb aga munemise sa-
gedus kuus sarnlevalt viimase 10 a. keskmis-
ega, kuid lähemal vaatlusel selgub siiski,
et toodangud talvekuul on m. a. tunduvalt
rohkem tõusnud kui suvekuul, seega on saa-
vatatud edusamme ka kuutoodangute üht-
lustamises. Kuutoodangute tõus 1939. a. oli
võrreldes eelmise 10 a. keskmisega % järg-
mine: jaanuaris 37,5%, veebr. 65,6%, märts-
is 36,8%, apr. 11,4%, mais 9,0%, juunis
2,0%, juulis 3,0%, aug. 1,6%, sept. 1,0%,
okt. 1,6%, nov. 12,5% ja dets. 47,1%. Eriti
suur toodangu tõus oli just dets., jaan., veebr.
ja märtsis, seega teostus kogutoodangu tõus
tähtsal määral nimetatud kuul. Üldiselt on
aga talvekuude toodang siiski alles liiga
madal. Madalaim oli ta dets., sealt peale
algas tõus, mis saavutas haripunkti mais
16,9 munaga. Kevadtalvine toodangute tõus
on tingitud osalt sellest, et siis noored ka-
nad hakkavad esmakordselt munema; märts-
is ja apr. mõjustavad aga munatoodangut ka
ilmade soojenemine ja päevade pikkenemine.
Aastane keskmine toodang kana kohta 1929.

a. oli 98,0 muna, 1930. a. toodang tõusis juba
104,4 munale, siis langes järgmisel aastal
92,6 munale, tõusis 1932. a. taas 97,9 mu-
nale, 1933. a. püsis enamvähem e. a. tase-
mel — 97,7 muna, 1934. a. tõusis 107,3 mu-
nale ja sealt peale on keskmised toodangud
kana kohta järjekindlalt suurenenud kuni
käesoleva ajani. 1935. a. oli keskmine too-
dang kana kohta 107,6 muna, 1936. a. 106,3,
1937. a. 108,4, 1938. a. 103,9 ja 1939. a. 113,3
muna.

Ühes kanade arvu ja keskmiste toodan-
gute suurenemisega on suurenenud eriti mär-
gatavalt kanamunade kogutoodangud. 1922. a.
oli kanamunade kogutoodang 39,7 milj. muna,
sealt peale arenes kanamunade kogutoodang
kogu aeg tõususuunas ja 1925. a. tõusis too-
dang juba 57,9 milj. munale, edasi jätkus
tõus pidevalt ja 1929. a. tõusis kanamunade
kogutoodang juba 83,6 milj. munale ja 1939. a.
saavutati juba 168,2 milj. ne kanamunade
kogutoodang. Kanamunade kogutoodangute
arenemisest 1929. a. senini annab ülevaate
järgnev sõrendis:

	Üle 6 k. van. kanade arv 1000	Toodang tk. keskmiselt kana kohta	kokku milj.
1939	1 484,2	113,3	168,2
1938	1 363,0	108,9	148,4
1937	1 350,5	108,4	146,4
1936	1 047,5	106,3	111,4
1935	1 009,3	107,6	108,0
1934	995,3	107,3	106,8
1933	1 015,1	97,7	99,2
1932	1 003,7	97,9	98,3
1931	937,1	92,6	86,8
1930	884,6	104,4	92,4
1929	853,8	98,0	83,6

Võttes 1929. a. kanamunade kogutoodangu
100 oli 1939. a. toodang 201 ehk suurene-
nud rohkem kui kahekordseks.

Hinnad. Sõltuvalt kanamunatoodangu
Prices. suurest sesoonsusest näita-
vad ka kanamunahinnad suuri kõikumusi
aasta kestel. Sõltuvalt suuremast munatoo-
dangust kevadkuul ja suve algul langevad
sel ajal kanamunade hinnad siseturul mada-
lale, seevastu talvekuul, mil toodangud on
väikesed, tõusevad hinnad aga kõrgele.
Säärasest seisundist tingituna ei saa kana-
pidajad seda tulu, mida oleks võimalik saa-

da aasta keskmiste hindade alusel, sest enamuse toodangust saavutatakse munahindade madalseisu ajal kevadkuul ja suvel, kuna talvekuul, kui hinnad on kõrged, ei ole muna tarvilisel määral müüa.

1939. a. maksusid kanamunad Tallinna turul kõigi kuude keskmiselt 13 s. paar e. a. 12,4 s. vastu. Kuude järgi olid munahinnad nimetatud keskmisest erinevad. Kõrgemale tõusis kanamunade hind jaanuaris — 18 s. paar ja oli madalam juunis — 9,4 s. paar, seega vahe kõrgema ja madalama hinna vahel ligikaudu kahekordne. Võrreldes e. a. on hinnavahe madalseisu ja kõrgseisu vahel pisut koondunud. 1938. a. oli kõrgem kanamunade hind detss. — 19 s. paar ja madalam juunis — 8 s. paar, seega vahe madal- ja kõrgseisu vahel enam kui kahekordne. Viimase 10 a. keskmiselt oli kanamunade keskmiseks hinnaks aasta keskmiselt Tallinna turul 12 s., kusjuures kõrgemaks hinnaks oli detss. ja jaan. hind — 17 s. paar, ja madalamaks hinnaks mai ning juuni hind — 8 s. paar. Kanamunade hindade ja toodangute võrdlusest selgub, et need on vastuproportsionaalsed: toodangute madalseisul on hinnad kõrged ja vastupidi — toodangute kõrgseisul hinnad taas madalad. Et vähendada kanamunade hindade sesoonsust, võeti meil juba 1933. a. tarvitusele kanamunahindade reguleerimine, mis seisnes selles, et kanamunade hindade kõrgseisul ei makstud tähtsinda, vaid osa sellest läks kanamunahindade kindlustamisfondi, kust maksti hindade madalseisul kanamunahindadele juurde. M. a. muudeti hindade kindlustamisviisi nii, et hindade kindlustamiseks makstakse juurde ka riigisummadest, kusjuures talvine hind on määratud märgatavalt kõrgemaks suvisest. Talviseks kanamunade kindlustatud hinnaks on praegu 130 s. kg ja suviseks hinnaks — 70 s. kg, kusjuures üleminekuhinnad suviselt talvisele ja vastupidi toimuvad vahehindadega, millised määratakse Vab. Val. poolt.

Kanamunade tarvitus. Enamus kanamunatoodangust tarvitatakse siseturul, kuna väiksem osa veetakse välja. Viimase 10 a. keskmiselt oli kanamunade kogutoodang 108,2 milj. muna,

sellest veeti välja 32,1 milj. muna s. o. 30% ja sisemaiseks tarvitamiseks jäi 76,1 milj. muna ehk 70% toodangust. M. a. kanamunade väljaveedu näitas suurt tõusu võrreldes e. a. ja eelnenud 10 a. keskmise väljaveoga. 1939. a. veeti kanamune välja 49,4 milj. e. a. 40,9 milj. ja eelnenud 10 a. keskmise 32,1 milj. muna vastu. M. a. kanamunade väljaveedu suurenes seega 20,8% võrreldes e. a. ja 53,9% võrreldes viimase 10 a. keskmisega. M. a. saavutati kanamunade väljaveos rekord, kuna varem ei ole kunagi eksporditud nii palju kanamune. Varem oli kanamunade aastane väljaveedu suurim 1935. a. — 48 milj. muna, seega ületas m. a. väljaveedu selle 1,4 milj. munaga ehk 3,0%. Kanamunade väljaveos esineb samasugune sesoonsus nagu toodanguski, nõnda et suvekuul on väljaveedu suur ja talvekuul väike. Varem aastail puudus talvine väljaveedu üldse. M. a. näitas aga talvine väljaveedu märgatavat suurenemist. Kuude järgi kujunes kanamunade väljaveedu 1939. ja 1938. a. järgmiseks:

Munade väljaveedu 1000.

	1939	1938
Jaanuaris	216,0	29
Veebruaris	719,3	83
Märtsis	3 095,4	721
Aprillis	6 211,1	2 631
Mais	10 174,3	8 340
Juunis	8 127,4	6 977
Juulis	5 076,0	6 480
Augustis	5 142,2	4 021
Septembris	5 581,1	6 216
Oktoobris	2 484,0	3 366
Novembris	1 501,2	916
Detsembris	500,4	180
K o k k u	49 428,4	40 800

Toodangu suurenemine oli kiirem kui väljaveo suurenemine, seepärast võime ka märkida sisemaise tarvitamise suurenemist. 1929. a. jäi kanamunade kogutoodangust ca 60 milj. muna sisemaiseks tarvitamiseks (arvatud välja haudumiseks tarvitatavad munad) ja 1939. a. ca 117 milj. Ositades tarvitamiseks jäänud munakoguse elanike arvuga, leiame, et 1929. a. jäi keskmiselt elaniku kohta üle 50 muna aastas ja 1939. a. üle 100 muna. Seega on munatarvitus nimetatud ajavahemikul ümmarguselt kahekordistunud.

RAHANDUS

KINDLUSTUSTEGEVUS 1938. A. — INSURANCE IN 1938.

Ühes edasikestva kindlustustegevuse laiennemisega suurenesid 1938. a. selle ala sissetulekud ja väljaminekud. Nagu eelmiselgi aastal, kasvasid märkimisväärselt operatsiooni- ja sissetulekud. Kindlustusfondide ja vastavate mahutusvarade suurenemisel näitas kasvu samuti viimaste kasustamisest saadav tulu. 8 kindlustusaktiaseltsi ja 10 ühistegelikkude kindlustusseltsi (neist 17 tegutses üleriiklikus ulatuses ja 1 ühisteg. kindlustusselts väiksemas ulatuses) said sissetulekut — esimesed 7,5 milj. kr. ja viimased 4,1 milj. kr. ehk kokku 11,6 milj. kr. Võrreldes e. a-ga osutusid need summad suurenenuks vastavalt 12,6%, 13,0% ja 12,7%.

Kindlustusmaksud, millised moodustavad peasissetulekulliigi, andsid kogusummas 8,0 milj. kr. ehk 8,5% enam kui e. a. Ses summas sisalduvad ka edasikindlustuspreemiad, millised valdavas osas saadi kodumaiste seltside omavahelisist tehinguist. Preemiaid saadi edasikindlustusest kogusummas 1,7 milj. kr., sellest 1,3 milj. kr. kodumaale antud edasikindlustusist ja vaid 0,4 milj. kr. välismaale antud edasikindlustusist.

Kindlustusseltside tulud ja kulud 1938. a.

Income and Expenses of Insurance Companies in 1938.

Tulud.	1000 kr.	%
Preemia- ja poliisimaks	7 976	68,8
Saadud komisjon	858	7,4
Saadud kahjutasud	2 092	18,0
Preemiatagavara vähenemine	3	0,0
Kahjukatte tagavara vähenemine	22	0,2
Puhaskasu kinnisvaradelt	94	0,9
Saadud %	357	3,1
Muud tulud	185	1,6
Kokku	11 587	100
Puhaskahju	—	—
Kulud.		
Valitsemis- ja ärikulu	1 425	12,9
Hanke- ja inkassokulu	989	8,3
Kahjutasud	3 512	30,8
Maksud	250	2,2
Komisjon	501	4,4
Edasikindlustuspreemia	3 431	30,1
Preemiatagavara suurenemine	824	7,2
Muud kulud	455	4,1
Kokku	11 887	100
Puhaskasu	200	1,8

Otsekindlustusmaksud, millised peegeldavad õigemini kindlustustegevuse arengut, ulatusid üldse 6,2 milj. kr., aktiaseltsidel 4,3 milj. kr. ja ühistegelikel kindlustusseltsidel 1,9 milj. kr., mis on enam kui e. a. vastavalt 9,8%, 10,0% ja 9,3%. Summaliselt oli juurdekasv suurim tulekindlustuses. Võrdlemisi ulatuslik oli see veel elu- ja veokindlustuses, kuna teisis kindlustusharudes kujunes juurdekasvusumma tagasihoidlikumaks. Otsekindlustusest saadi kindlustusmaksu e. a-st rohkem — tulekindlustuses 311 tuh. kr., elukindlustuses 151 tuh. kr., veo- ja autokindlustuses 84 tuh. kr. ning teisis kindlustusharudes kokku 9 tuh. kr.

Suuremaid sissetulekuid olid veel kindlustuskahjutasud (2,1 milj. kr.) ja komisjonid (0,9 milj. kr.), millised kujutavad edasikindlustajate poolt tasutavaid kulutuste osi. Need tasusummad suurenesid tegevusaastal, tingitult tulekindlustuskahjude ulatuslikust paisumisest ja passiivsete edasikindlustustehingute laienemisest ühenduses antud kindlustuste summa paisumisega tegevusaastal.

Muud sissetulekud enamikus samuti suurenesid. Viimaseist saadi valdav osa kindlustusfondide ja muude ressursside tulutoovalt rakendamisest. Mahutusvarade kasustamine andis tulu kogusummas 421 tuh. kr., mis on 83 tuh. kr. enam kui e. a. Varade tulukus kujunes e. a-st suuremaks üldse ja enamikul varaliigel. Nimetatud tulu moodustas vastavate varade ja nõudmiste summast keskmiselt 4,1% (1937. a. 3,8%), hoiuarveil 3,2% (2,8%), väärtpapereil 5,8% (5,3%), hüpoteekidel 5,8% (5,2%), elukindlustuslaenuudel 5,9% (5,5%) ja kinnisvaral 2,7% (2,9%).

Ühes sissetulekutega paisusid tegevusaastal ka väljaminekud. Üldisemaks põhjuseks oli siin kindlustustegevuse laienemise kõrval kahjutasude tunduv suurenemine. Kulud ulatusid kogusummas 11,4 milj. kr., aktiaseltsidel 7,3 milj. kr. ja ühistegelikel kindlustusseltsidel 4,1 milj. kr., olles suurenenud võrreldes e. a-ga vastavalt 12,3%, 12,0% ja 12,8%. Kulude taseme kujunemisel omavad enamasti määravat tähtsust kindlustuskahjud, eriti tulekindlustuse, tingitult nende suurest

osatahtsusest ja ulatuslikest kõikumustest üksikult aastail. Tulekahjude sagenemine ja sellest tekkinud aineskahju suurenemine põhjustas vastavate kindlustuskahjude paisumist tegevusaastal. Kindlustuskahjusid tekkis tegevusaastal kogusummas 3,5 milj. kr. ehk 0,7 milj. kr. (25,8%) enam kui e. a.

Enamasti näitasid kasvu ka teised tähtsamad kululiigid, nagu edasikindlustuspreemia (+246 tuh. kr.), valitsemis- ja ärikulu (+156 tuh. kr.), hanke- ja inkassokulud jne.

Saadud preemia- ja poliisimaks ning tekkinud kahjud 1000 kr.

Premiums and Policy Fees Received, and Claims Paid in 1000 Kr.

	1938	1937	1936	1935
Brutopreemia	7970	7354	6434	6062
Otsekindlustuspreemia	6234	5679	5040	4571
Sellest tulekindlustuspreemia	3693	3382	2973	2764
Sellest elukindlustuspreemia	1923	1773	1655	1450
Brutokahju	3512	2792	2126	2021
Otsekindlustuse kahju	2559	1979	1509	1453
Sellest tulekindlustuse kahju	1757	1232	852	903
Sellest elukindlustuse kahju	545	475	425	319

Kindlustusmaksud ja kindlustuskahjud suurenesid tunduvalt tegevusaastal. Seejuures kujunes viimaste kasv summaliselt ja suhteliselt ulatuslikumaks (kindlustusmaks + 623 tuh. tr., kindlustuskahjud + 720 tuh. kr.). Kindlustusmaksude ja kindlustuskahjude vahetõrge muutus viimaste kasuks. Nimelt langes maksu 100 kr. kohta kahjutasu 44 kr. e. a. 38 kr. vastu. Kahjutasude järsk suurenemine toimus suurtulekahjude arvel, millised on suurel määral kindlustatud edasi. Kindlustuskahjude paisumine riivas seetõttu peamiselt edasikindlustusseltse ja viimaste tegevustulemused kujunesid e. a-st vähem soodsaiks. Oma arvele jäänud osas osutus kindlustusmaksude ja kindlustuskahjude vaheline suhe soodsamaks kui edasikindlustajate osas.

Operatsioonilise tegevuse alal saavutatud tulemus halvenes pisut suhteliselt, kuid paranes summaliselt võrreldes e. a-ga. Operatsioonilised sissetulekud, milledeks arvati kindlustusmaksud ja elukindlustuse tagavarafondide rakendamisest saadud tulu, ületasid vastavad väljaminekud (kahjutasud, äri- ja hanke-kulu jne.) 564 tuh. kr. (1937. a. 504 tuh. kr.). Üld-tegevustulemusena saavutatud puhaskasu kujunes aga märksa väiksemaks.

Seda põhjustasid mitte-operatsioonilise iseloomuga kulud (makstud intressid, kahju kinnisvarast, mahakirjutused, maksud jne.), millised nagu tavaliselt ületasid vastavad sissetulekud tunduvalt.

Omale arvele jäänud operats. tulud ja kulud 1000 kr.

Income and Expenses Remaining on Company Accounts in 1000 Kr.

	1938	1937
Saadud preemia- ja poliisimaks ning % elukindlustuse alal	4842	4420
Kahju	1399	1227
Ärikulu	2057	1879
Preemiatagavara kasv	822	810
Ülejääk	564	504

%

	1938	1937
Saadud preemia- ja poliisimaks ning % elukindlustuse alal	100	100
Kahju	28,9	27,6
Ärikulu	42,5	42,3
Preemiatagavara kasv	17,0	18,2
Ülejääk	11,6	11,9

Puhaskasu saavutasid kõik arvestatud kindlustusseltsid. Puhaskasu moodustas kogusummas 200 tuh. kr. (1937. a. 118 tuh. kr.), aktsiaseltsel 130 tuh. kr. ja ühistegelikel kindlustusseltsel 70 tuh. kr. ning selle % põhikapitalist oli 16,4% aktsiaseltsel ja 13,3% ühistegelikel kindlustusseltsel. Dividendi maksis 7 aktsia- ja 7 ühistegelikkude kindlustusseltsi, vastavalt 65 tuh. kr. ja 35 tuh. kr., mis moodustas ligemale 1/2 puhaskasusummast. Dividendi-0 oli üksikult seltsel 6,0—15,0 põhikapitalist.

Elava ehitustegevuse ja üldiselt soodsa konjunktuuri tõttu jätkus tulekindlustuse jõudus kasv 1938. a. Aasta lõpul kehtis ca 162 682 otsest tulekindlustust 1036 milj. kr. summas, mis on suurem e. a-st ca 11 278 kindlustuse ja 207 milj. kr. võrra. (Kindlustuste arv on üksikute seltside poolt näidatud tegelikust suuremana). Kindlustussummast langes 728 milj. kr. (70,3%) linnale ja 308 milj. kr. (29,7%) maale. Otsekindlustusist tekkinud kahjudest langes seevastu suurem osa maale, nimelt 51,3% kogusummast.

Kahjustumismäär kõikus suuremääriliselt üksikuis linnus ja maades. Keskmise kahjustumise määr oli linnas 1,16‰, hoonete alal 0,88‰ ja muu vara alal 1,44‰ ning maal keskmiselt 2,90‰, hooned 1,71‰ ja muu va-

ra 5,80‰ kindlustussummast. Kahjustumis-määr oli kõrge Pärnus (2,33‰), Viljandis (2,44‰), Pärnumaal (11,14‰) ja Petserimaal (3,53‰). Muu vara kindlustused olid Tallinnas ja Narvas summalt ülekaalus, tingitult suuresummalisest kaubaladude ning suurkätistest vallasvara kindlustusist. Teisis linnus ja maal olid hoonete kindlustused ülekaalus. Otsekindlustuse alal saadi kindlustusmaksu 6234 tuh. kr. ehk 555 tuh. kr. enam kui e. a.

337 valla ühistegeliku kindlustuskassa tegevusandmed 1938. a. olid järgmised:

Sissetulekud	540 tuh. kr.
Sellest preemia- ja poliisimaks	404 "
Puhaskahju	23 "
Väljaminekud	429 "
Sellest kahjutasud	111 "
Sellest edasikindlustuspreemia	147 "
Puhaskasu	134 "
Antud tulekindlustuste arv	70 644
Antud tulekindlustuste summa	147 milj. kr.

Elukindlustuse soodsaks arenguks ei olnud eeldused kuigi head 1938. a. Häirivalt mõjus siin välispoliitilise olukorra pidev teravnemine. Surmajuhu kindlustuste mõõdukas kasv jätkus siiski tegevusaastal. Otseste elukindlustuste seis oli aasta lõpul surmajuhu kindlustuse osas — arv 39 409 ja summa 39 631 tuh. kr. ning üleelamisjuhu kindlustuse osas 2 453 ja 1 617 tuh. kr. Võrreldes e. a-ga oli esimene kasvanud 2 341 kindlustuse ja 3 031 tuh. kr. ning viimane kahanenud 196 juhu ja 119 tuh. kr. võrra.

Uusi elukindlustusi anti 1938. a. kestel tunduvalt suuremal määral kui avaldub kindlustuste seisu muutusest, nimelt anti tegevusaastal 9 192 surmajuhu ja 21 üleelamisjuhu kindlustust vastavalt 7 747 tuh. kr. ja 20 tuh. kr. suuruses summas. Samal ajal langes välja 6823 surmajuhu ja 232 üleelamisjuhu kindlustust 4674 tuh. kr. ning 164 tuh. kr. summas. Väljalangemise põhjuseks oli valdavas osas kindlustuste enneaegne raugemine ja vaid väikeses osas kindlustusjuhu saabumine. Surmajuhu kindlustuste alal moodustas rau-

gemiste arv 68,0‰ ja summa 55,1‰ tegevusaastal hangitud elukindlustusist.

Elukindlustuse levik erines suuremääraliselt üksikute linnade ja maade järgi. Linnad ületasid ses suhtes märksa maid. 1000 elaniku kohta tuli 31. XII 38 üleriigiliselt keskmiselt 37,5 kindlustust ja 36,9 tuh. kr. kindlustussummat, linnus 71,1 kindlustust ja 74,5 tuh. kr. ning maal 22,1 kindlustust ja 19,7 tuh. kr. Kindlustuste võrk oli tihedaim Tallinnas (1000 elaniku kohta 86,9 kindlustust ja 99,3 tuh. kr.) ja hõredaim Petserimaal (1000 elan. kohta 3,3 kindlustust ja 3,4 tuh. kr.). Elukindlustus andis sissetulekut preemiana ja poliisimaksuna 1928 tuh. kr., mis on 141 tuh. kr. enam kui e. a.

Rahvusvaheliste suhete areng 1939. a. ja möödunud sügisel puhkenud sõda mõjustasid pidurdavalt elukindlustuse arengut. Esiialgseil andmeil anti 1939. a. 6 460 uut elukindlustust 5,4 milj. kr. suuruses summas, seega ligemale $\frac{1}{3}$ vähem kui e. a. Tagasimine ilmnes peamiselt aasta II poolel.

Kasvu näitas ka enamuse teisi kindlustusharusid, nagu veo-, murdvargus-, klaasi- jne. kindlustus.

Läbikäimine välismaaga, mis toimus nagu tavaliselt peamiselt passiivse edasikindlustuse alal, nõudis ka tegevusaastal meie seltelt juurdemaksu välismaisile seltsele. Tingitult eeskätt edasikindlustajale langeva kindlustuskahju osa suurenemisest, vähenes juurdemaksusumma võrreldes e. a-ga. Juurdemaksusumma ulatus 161 tuh. kr. e. a. 240 tuh. kr. vastu.

Bilansisumma kasv jätkus 1938. a. Bilansi üldsummaks oli aasta lõpul 14,2 milj. kr., mis on 8,4‰ enam kui aasta tagasi. Kasv, mis riivas suuremat osa seltsest, toimus peamiselt kindlustusfondide arvel kapitali poolel ja fondide mahutusvarade arvel varade poolel. Preemiatagavara ja kahjutagavara kokku suurenesid 1,1 milj. kr. ning hoiuarved, väärt-paberid, hüpoteegid, elukindlustuslaenu ja kinnisvara paisusid kogusummas 1,3 milj. kr.

LAEVANDUS

TALLINNA SADAMA TEGEVUS K. A. JAANUARIS.

TALLINN HARBOUR IN JANUARY 1940.

Tallinna sadama läbikäik k. a. jaan. võrreldes m. a. sama kuuga on järgnev:

	Saabunud		Väljunud	
	1940	1939	1940	1939
Laev. arv	37	107	42	97
Laev. maht net-rgt	32 628	81 199	35 121	74 630
Kaupu tn	10 886	21 679	20 361	21 736
Reisijaid arv	301	740	615	814

Laevade läbikäik välissõidu alal oli Tallinna sadamas tänava jaan. mahu järgi üle poole väiksem m. a. jaanuarist. Samuti jäi

kaupade sissevedu tänava poole väiksemaks mullusest. Väljavedu püsib aga enam-vähem m. a. tasemel. Reisijate liiklus laeval, eriti sissesõidu osas, vähenes samuti k. a. jaan. üle poole, kuna väljasõitnute arv kahanes vähem, sest jaan. väljus veel laev ümberasujatega, mis aitas tõsta väljunud reisijate arvu.

Rannasõidus on tegevus jaan. tavaliselt väike, nii ka k. a., mil pakane ja jääolud on eriti tugevad.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võihindade kujunemises avaldus m. n. nõrgenemine, mistõttu ka meie eksportvõihinna-noteering kujunes madalamaks kui e. n. Nii noteeriti meie eksportvõihinnaks 209 s. kg, s. o. 4 s. kg kohta madalamalt kui e. n. Noteeritud hind kehtib 4.—10. II s. a. sissetulnud või kohta. Tendents kindel.

Siseturul maksus m. n. või s. kg:

Tallinnas	lauavõi	215—221,	köögivõi	195—210
Tartus	"	215—225,	"	175—200
Viljandis	"	220,	"	200
Valgas	"	225,	"	190—210
Rakveres	"	215—221,	"	200—210
Narvas	"	215—221,	"	205—210

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Juustuturul püsib üldiselt stabiilne seisund ja hinnad on suurema muutusetata.

Saksa turul ilmnes veebr. algul nõudmises teatud tagasihoidlikkus. Taani juust püsib inglise turul endises hinnas. Prantsuses on juustuturuseisund samuti stabiilne.

Tallinnas noteeriti juustuhindade noteermiskomisjoni koosolekul 12. II eksportjuustule, mis on vanem kui 120 päeva, järgmised hinnad:

Šveitsi juust hinnati:

	Juusturatta raskus:	
	80 kg. ja üle	alla 80 kg.
12 A palli	143 s. kg.	133 s. kg.
12 B "	140 " "	130 " "
11 A "	135 " "	125 " "
11 B "	132 " "	122 " "
10 ABC palli	128 " "	128 " "

Siseturu juustuhinnaks noteeriti šveitsi juust 110—130 s. kg, edami juust 120—

130 s. kg, baksteini juust 110—125 s. kg ja tilsiti juust 115—125 s. kg.

Konservjuust noteeriti rasvasisalduse järgi: juust, mille kuivaines on vähemalt 35% rasva, 110—120 s. kg, vähemalt 45% rasva 150—170 s. kg ja vähemalt 50% rasvasisaldusega juust — 190 s. kg.

Ühes riikliiku juurdemaksuga saavad juustutööstused eksporditava šveitsi juustu eest praeguse võihinna taseme juures järgmist hinda:

	Juusturatta raskus:	
	80 kg. ja üle	alla 80 kg.
12 A palli	108 s. kg.	188 s. kg.
12 B "	135 " "	175 " "
11 A "	180 " "	170 " "
11 B "	157 " "	147 " "

Turutendents kindel.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekon- ja elussigade turul püsib tendents kindlana. Külmade ilmade tõttu sigade turustamine tagasihoidlik. Hinnad püsivad.

12. II — 18. II s. a. maksavad Lihaekspordi ühistapamajad põllupidajatele peekonsigadest senti kg:

Tapakaal	1. sort	2. sort	3. sort	4. sort
60 —72 kg.	104	99	93	Sise-
55,5—59 „	99	95	89	turn-
72,5—75 „	99	95	89	hinnad
75,5—80 „	95	91	88	

TAPALOOMADE- JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

M. n. püsivalt külmad ilmad takistasid elustapaloomade transporti, mistõttu ka tapaveiste pakkimine jäi tagasihoidlikuks. Nõudmine seetõttu kujunes heaks. Hinnad e. n-ga võrreldes paranesid veiselihal 2—3 s. kg-lt, kusjuures hinnatõus oli suurem rammusate lehmade juures. Tendents kindlam.

Nii maksus suurimüügil veiselihal:

Suured pullid: rammusad 57—60 s. ja keskmised 55—57 s. kg.

Väiksemad pullid: rammusad 55—58 s., keskmised 54—55 s. ja lahjad 53—54 s. kg. Eluskaalu alusel maksusid suuremad pullid 34—37 s. ja väiksemad 31—33—35 s. kg.

Lehmad: nuumatud 60—65 s., rammusad 55—60 s., keskmised 45—50 s., lahjad 40—45 s. ja praak (rebaseile) 35—40 s. kg. Eluskaalu järgi alates lahjadest 24—30—36—39 s. kg.

Mullikad: nuumatud 60—65 s., rammusad 55—58 s., keskmised 52—55 s. ja lahjad 42—50 s. kg. Eluskaalu järgi 30—33—35—39 s. kg.

Turustades veiseid lihakaalu alusel, kus nahk ja pudemed jäävad ostjale, tuleb no-

elussigade hindadeks noteeriti: kuni 120 kg rasked 72 s. eluskaalu-kg, 121—160 kg rasked 80 s. eluskaalu-kg ning üle 161 kg rasked 72 s. eluskaalu-kg.

Sead raskusega 90—110 kg eluskaal, sõltuvalt transpordivõimalusist, võivad minna ekspordiks kas elussigadena või tapetult.

Teeritud liha-kg hinnale arvata viimaste arvel juurde pullidel 12—14 s. ja lehmadel 11—12 s.

Vasikate pakkimine ja nõudmine jäi m. n. keskmisele tasemele, mistõttu ka hinnad jäid nädala keskmiselt endisiks. Nii maksusid tapetud vasikad ühes naha ja pudemetega: nuumatud 70—75 s., rammusad 60—65 s., keskmised 50—55 s. ja lahjad 45—50 s. kg; eluskaalu järgi vastavalt sortidele 32—38—45—56 s. kg. Tendents kindel.

Lammaste pakkimine keskmine; nõudmine üle keskmise. Hinnad jäid püsima m. n. tasemele. Tapetud lambad ilma nahata: rammusad 75—82 s., keskmised 70—75 s. ja lahjad 60—65 s. kg.

Eksporditambaliha-noteering on püsinud juba kauemat aega ühtlasel tasemel, s. o. makstakse 125 s. liha kg-lt; eluskaalu järgi franko saatejaam 54 s. kg. Tendents kindel.

Sigade pakkimine-nõudmine keskmine. Hinnad jäid m. n. tasemele. Nii maksusid tapetud sead ühes peade-jalgadega: peekonkaalulised rasvasead 95—100 s., liha-sead 90—95 s. ja poeginud emised 85—87 s. kg. Tendents kindel.

TOORNAHKADETURG. — RAWHIDE MARKET.

Toornahaturul püsib seisund endine. 9. II s. a. noteeriti Börsikomitee juures toornahkade hinnad tootjale franko vastuvõtupunkt 12.—18. II s. a. järgmiselt:

Veisenahad, värsked I sort pulli-

110 s. kg, lehma- ja mullikanahad 90 s. kg, II sort pulli- 100 s. kg, lehma- ja mullikanahad 80 s. kg, III sort praaknahad 65 s. kg; soolatud I sort pulli- 130 s. kg, lehma- ja mullikanahad 110 s. kg, II sort pulli-

115 s. kg, lehma- ja mullikanahad 96 s. kg ja praaknahad 82 s. kg. Tendents kindel.

Vasikanahad, kuivad I sort, kerged värskelt kuni 3,5 kg kr. 4.80 tk, II sort värskelt raskemad kui 3,5 kg ühe kg hind kr. 1.55 ja III sort praaknahad kr. 3.00 tk.

Tendents selgusetu.

Lambanahad, I sort OJ kr. 4.10 tk, II sort J kr. 3.50 tk, III sort L kr. 2.75 tk,

IV sort K kr. 2.25 tk ja V sort praaknahad kr. 0.80 tk.

Tendents kindel.

Hobusenahad, I sort soolatud 17 kg rasked ja üle ning värskelt 20 kg rasked ja üle kr. 13.— tk, II sort soolatud alla 17 kg rasked ja värskelt alla 20 kg rasked kr. 9.— tk, III sort soolatud ja värsked praaknahad kr. 5.— tk.

Tendents kindel.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

M. n. jäi kanamunade hind välisturgudel e. n. tasemele, mistõttu ka meie eksportmunade kalkulatsioonihind jäi püsima. Samuti jäid püsima eksport- kui ka siseturumunade hinnatõus. Nii noteeriti riiklikult kindlustatud hinna tõttu meie eksportmunade hinnaks 130 s. kg, franko kogumispunkt. Siseturumunade hinnaks noteeriti 120 s. kg ja väikeste kanamunade (20—45 g) hinnaks 90 s. kg franko kogumispunkt.

Kanamunade väljavedu Taanist oli 1939. a. 1712 milj. tk, 1938. a. 1558 milj. tk. vastu, suurenedes seega 10%. Kuna välisturgudelt saadud hind osutus madalamaks kui e. a., tõusis kanamunade ekspordiväärtus ainult 5%.

Vastavas taani munakaubandust iseloomustavas ülevaates märgitakse, et kuni sõja alguseni oli kanamunade toodang Taanis 8—10% suurem kui e. a. Kuna sõjaga kaasusid ebasoodsad tootmistingimused hindade kui ka söötade suhtes, hakkas toodang nõrgenema. K. a. erakordselt külmad ilmad mõjusid toodangule samuti vähendavalt, mistõttu kanamunade pakumine Taanist osutub praegu väiksemaks mullusest.

Siseturul maksusid m. n. kanamunad s. paar:

Tallinnas	13—18	Rakveres	18—19
Tartus	15—20	Narvas	18—20
Valgas	15—18		

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad püsisivad. Piimahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 12. veebruaril s. a. Börsikomitee juures noteeriti Tallinna kohta lahtisele piimale endised hinnad, s. o. I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 14 senti ltr. ja müügil piimatööstustele 13 s. ltr., II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 12 s. ltr. ja müügil piimatööstustele 11 s. ltr. Nõudmine piima järele endiselt elav ja ületas pakikumise.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes m. n. senti liiter:

	I valik pudelites lahtiselt		II valik pudelites lahtiselt	
Tallinnas	13—20	—	15—17	14—15
Tartus	17—18	14—15	—	13—14
Narvas	16	—	—	13
Pärnus	19	15	—	14
Rakveres	17	—	—	13
Valgas	16	—	—	12
Viljandis	16	—	—	12—13

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Hindade langus, mis ilmses maailma-teraviljaturgudel viimasel nädalail, jäi m. n. seisma ja nisuhindade juures ilmses nädala keskmisel hindade tõus, samuti tõusis ka maisihind.

Rukkihinnaks noteeriti m. n. keskmiselt Chicagos 66,17 c. buš. e. n. 66,02 c. vastu, s. o.

10,86 kr. kv e. n. 10,84 kr. vastu ehk 0,2% hinnatõusu. Winnipegis noteeriti rukkihinnaks m. n. 74,29 c. buš. e. n. 74,67 c. vastu, s. o. 12,20 kr. kv e. n. 12,26 kr vastu ehk 0,5% hinnalangust.

Nisuhinnaks noteeriti m. n. keskmiselt Chicagos 98,80 c. buš. e. n. 96,73 c. vastu, s. o.

15,14 kr. kv e. n. 14,82 kr. vastu ehk 2,2% hinnatõusu. Winnipegis noteeriti nisuhinnaks 85,48 c. buš. e. n. 84,38 c. vastu, s. o. 13,10 kr. kv. e. n. 12,93 kr. vastu ehk 1,3% hinnatõusu.

Maisihinnaks noteeriti m. n. keskmiselt Chicagos 56,21 c. buš. e. n. 55,59 c. vastu, s. o. 9,23 kr. kv e. n. 9,13 kr. vastu ehk 1,1% hinnatõusu.

LINATURG. — FLAX MARKET.

Jaanuari lõpuni kestnud tõusev hinnatendents linaturul ja elav nõudmine, lina järele on asendunud teatud määral tagasihoidlikuma, hoiakuga ja hindades on märgata isegi tagasiminekut.

Belgia linaturul on järgnenud senisele elavale kaubanduslikule tegevusele õige tagasihoidlik hoiak. Ühelt poolt on Belgia toorlinavabrikud oma hanitud linatagavarad müüdinud ära ja kuna toorlinavabrikud töötasid senini täie hooga, on leotatud linatagavarad paljudes vabrikuis lõpukorral. Ka külm takistas palju vabrikute tööd, mispärast paljud toorlinavabrikud on asunud pidama talvevaheaega.

Teisalt on ka linaostjad muutunud tagasihoidlikeks, kuna praeguse eriti kõrge hinnaga ei ole huvi osta lina tagavaraks. Selle tagajärjel on tegevus Belgia linaturul peagu täiesti soigus.

Meie linaturul tõusid hinnad maksimumi jaanuari lõpu laataldel, mil linahind tõusis

Sisemaa-linnade turgudel oli teravilja müügil vähe ja tehingud tagasihoidlikud. Tagasihoidlikkust turgudel kauplemisega tingis erakordselt külm ilm. Jaemüügil turgudel hinnad püsisid kindlaina ja näitasid paiguti tõusutendentsi. Hulgimüügil teraviljahindades m. n. jooksul ei olnud muudatusi.

kõrgemale kui kr. 2.— kg-lt R-sordi alusel. Üksikuid juhtudel on aga makstud kuni kr. 2.20 kg-lt R-sordi alusel. Veebr. algul muutus olukord turul tagasihoidlikumaks ja 1. veebr. laadal Petseris ei tõusnud lina hind enam kõrgemale kui kr. 2.— kg-lt.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul Tallinna Börsil 9. II noteeriti lina kokkuostuhinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu s. kg-lt:

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R	198	188
HD	189	179
D	180	170
OD	171	161
LOD	162	152
H	153	143
Takk I sort		133
Takk II sort		123
Takk III sort		111
Takk IV sort		96
Ehitustakk		20—25

Tendents vaikne.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Aedviljaturg on üsna vaikne. Müügil on säilitatud köögiviljadest porgandeid, kaalikaid, peete ja peakapsaid, millede hinnad näitavad tõusutendentsi. M. n. jooksul tõusis pea- ja hapukapsa hind 5 s. kg-lt. Ajatatud värsked köögivilju tuuakse müügile alles vähe ja katkendlikult.

Õunte pakkimine on külmade ilmade tõttu väga tagasihoidlik. Hinnad püsivad kuni 60 s. kg.

Aedsaaduste hinnad noteeriti 9. II järgmiselt:

Õunad, eksportikõlblikud, pakkimiskuludeta, ilma riikliku juurdemaksuta, franko

kokkuostupunkt, talisordised I valik 33 s. kg ja II valik 28 s. kg. Tendents püsiv.

Sibulad, eksportikõlblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt 21 s. kg. Tendents rahulik.

Jõhvikad, eksportikõlblikud, pakkimiskuludeta, franko kokkuostupunkt 32 s. kg. Tendents püsiv.

Konservkurgid, eksportikõlblikud, franko ladu Tallinn ca 5 kg neto plekikoosides kr. 2.60. Tendents rahulik.

Tallinna turul maksusid 12. II senti kg.:

Õunad	25—60	Kaalikas	18—20
Jõhvikad	50	Peet	15—20
Sibulad	25—35	Porgand	20—30
Peakapsas	30—35	Hapukapsas	30—35

KALATURG. — FISH MARKET.

Viimaseil nädalail valitsenud pakasega kat-
tusid ka meie rannaveed tugeva jääkaanega,
mistõttu lõppes kalastus avameres, ja püügi-
väljadel, kus võimalik, algas püük jäält noota-
de, õngede ja võrkudega.

Nii katkes m. n. erakordse külma tõttu
võrgukalastus Pärnu lahes; räimepüük noota-
dega ja tursapiük õngedega teostus takista-
matult.

Talvekuil kalatoodangus esinevat majandus-
likult tähtsamat kala — koha — annab Peipsi
kalastus tänavat õige vähe: vaevalt 25% võrrel-
des m. a. sama aja saagiga. Toodangus esineb
suures ülekaalus I valiku koha.

Pärnu lahe kohatoodang seevastu näitab
vähest paranemist, seal esineb aga kahjuks
suuremalt osalt II valiku koha, mille hind on
tunduvalt madalam.

Kalureile maksti I valiku kohast 100—105
s. kg, II valiku kohast 75 s. kg.

Räimekalastus toimus Tiskre lahes paiguti
rahuldava tulemusega. Saak realiseeriti suure-
malt osalt Tallinna turul, hinnaga 25—35 s. kg.

Kolga lahe nõrga kalasaagi tõttu ei too-
dud seal tärni Tallinna turule. Tartus oli
räimehind 30—40 s. kg, Narvas Kolga lahe
räim — 40 s. kg.

Tursasaak Tallinna ja Kolga lahes oli ra-

huldav. Tallinna turul oli tursahind terve kala
viisi 20—30 s. Tartus ja Narvas 30—40 s.

Soolakalakaubandus arenes võrdlemisi ra-
huldavalt, kuid suitsukala järele, arvatud väl-
ja suitsuräim, oli nõudmine veidi nõrgem.

Suitsuräim	maksum	10—15 s.	kümme tükki,
„ kilu	„	8—10	„ „
„ tursk	„	50—60	„ kg.
„ latikas	„	140—150	„ „
„ ahven ja vimb	„	100—120	„ „
„ angerjas	„	300—350	„ „
„ lõhi	„	800—1200	„ „

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s./kg.

	Tallinnas	Tartus	Narvas
	10. II	10. II	9. II
Iherns	värske 300—350	—	—
Angerjas	„ 200—280	—	—
Koha I valik	„ 120—150	120—130	120—140
Koha II valik	„ 100—120	—	—
Siig	„ 80—120	100—120	—
Haug	„ 70—90	70—80	70—80
Latikas	„ 40—70	35—65	40—80
Ahven	„ 25—65	20—50	25—50
Säinas	„ —	25—30	—
Särg	„ 30—35	20—25	—
Luts	„ 45—50	40—45	—
Linask	„ 50—60	40—45	—
Koger	„ 40—45	—	—
Räim	„ 28—30	30—40	40
Kilu	„ 50—55	50—55	—
Tursk	„ 20—30	30—40	30—35
„ filee	„ 50—60	—	—
Kiisk	„ 28—30	20—25	—

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

31 jaanuaril 1940. a

AKTIVA

PASSIVA

1. Kattevara: — Reserve:		1. Põhikapital — Capital	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	40 930 881,98	2. Tagavarakapital — Reserve Fund	1 276 088,89
välisraha	4 672 177,18	3. Eritagavarakapital	4 122 865,94
2. Vahtusraha — Subsidiary Coim.	1 250 428,18	4. Jooksvad kohustused: — Current Liabilities:	
3. Sisevekslid: — Home Bills:		a) pangatähed liikvel	62 461 885,—
kaubavekslid	21 662 440,15	b) jooksvad arved:	
põllumajandusl.	2 462 400,16	valitsuse	15 937 817,45
metalltööstusl.	17 100,—	pankade	14 802 987,86
4. Laenud: — Loans and Advances:		teised	4 374 087,27
valitsusele	—	5. Muud passivad — Other Liabilities	22 455 596,64
telistele *)	25 465 777,63		
5. Kinnis- ja vallasvara — Immovable			
Property and Equipment	3 449 832,71		
6. Muud aktivad — Other Assets	30 519 646,06		
	<u>180 430 779,05</u>		<u>180 430 779,05</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 46,74%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 746 976,21
Includes Ekr. 746.976,21 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

BULGAARIA.

Bulgaaria-NSVL-u kaubandusleping.

Bulgarian-Soviet Trade Agreement.

Sofia kaubanduslik ajaleht kirjutab muu seas:

„Riikidevahelised kaubanduslikud suhted sõltuvad peale loomulike eelduste ka poliitilisest suhteist. Sageli on elavaks kaubavahetuseks eriti soodsate tingimuste olemasolule vaatamata kaubanduslikud suhted jäänud piiratuiks, kuna muil põhjusil osutus nende arendamine ebasoovitavaks. Ning vastupidiselt on isegi igasuguste eelduste puududes, kui vaid selleks oli tahet, leitud teid nende teostamiseks.

NSVL-u, mitmekesine ning hiigelulatuslik majandus on alati kindlustanud endale piiramata võimalusi kaubavahetuse suuremaulatuslikuks laiendamiseks enamiku Euroopa ja Aasia riikidega.

Kaubavahetus Bulgaaria ja NSVL-u vahel ei ole vaatamata nende maade lähestikuasendile ega muile soodsatele tingimustele omandanud kohast ulatust. 1886—1903. a. ulatus meie kaubavahetus Venega sisseveo alal 135 975 000 levale (tänapäeva kursi alusel) ja väljaveos 5 234 000 levale, olles seega 130 721 000 levaga meile passiivne.

1903—12. a. suurenes meie väliskaubandus Venega õige vähe: aasta keskmine sissevedu oli 213 519 000 levat (tänapäeva kursi alusel) ning väljavedu 9 686 000 levat, millega aastane sisseveo ülekaal kasvas 203 833 000 levale.

Viimasel 10 aastal on sissevedu NSVL-st olnud keskmiselt 9 780 908 levat aastas, kuna väljavedu oli samal ajal 209 727 levat, andes keskmiselt 9 581 181 leva suuruse passivasaldo aastas.

Ülaltoodud arvudest nähtub, et 54 aasta jooksul on meie kaubavahetus NSVL-ga andnud järgmised tulemused:

sissevedu	7 304,8 milj. levat
väljavedu	569,8 " "
passivasaldo	6 735,0 " "

summa, mis kuidagi ei vasta olevaile võimalusile.

See äärmiselt rahulolematust tekitav olukord mõlema maa majanduslike vahetuste

alal andis tõuke nende suhete aktiveerimise üle järelemõtlemiseks. Teisalt kergendab käesolev rahvusvaheline olukord tunduvalt ülalmainitud eesmärgi saavutamist. Lähemate majanduslike suhete loomise vajadust Bulgaaria ja NSVL-u vahel rõhutati ka läbirääkimisel, mida meie esindaja pidas Kremli väliskomissar Molotoviga.

Kõik see on loonud aluse mõlema maa vaheliseks otseseiks majandusläbirääkimiseks.

Meie delegatsiooni poolt, mille juhiks oli rahandusminister D. Bojiloff, Moskvas peetud läbirääkimised toimusid ootamatult kiiresti tänu sõbralikule õhkkonnale ja mõlema poole siirale soovile positiivse tulemuse saavutamiseks.

K. a. jaan. algul sõlmitud kaubandus- ja laevasõiduleping Bulgaaria ja NSVL-u vahel jõustub pärast selle ratifitseerimist Sofias. Kiirema kaubanduslike suhete ennistamise saavutamiseks mõlema maa vahel otsustati, et lepingu ajutine jõustumine toimub hiljemalt 1 kuu pärast sõlmimist, kui selleks ajaks ei ole teostatud ratifitseerimist.

Sõlmitud kaubandusleping määrab aastase kaubavahetuse 920 milj. levale. Juhul, kui see summa on saavutatud, jääb võimalus seda täiendavalt suurendada kuni 2 miljardi levani.

Meie väljavedu NSVL-u koosneks järgmisest kaupadest: roosiõli, riisiseemned, elus- ja tapetud sead, lambanahad, lambatalled, kitsed jne., kusjuures meie sissevedu NSVL-st koosneks peamiselt petrooleumist, malmist, rauast, mitmesuguseist teraseliikidest, kemiaalidest, vasevitrioolist, tselluloosist, puuvillast ja kivisoolast.

Bulgaarias luuakse NSVL-u kaubanduslik esindus, mille ülesandeks on kaubavahetuse korraldamine Bulgaaria ja NSVL-u vahel. See sõlmib tehinguid vaid registreeritud bulgaaria firmadega, millele jääb kauplemise ainuõigus. Kaubandustehingud sõlmitakse levades ning kompenseeritakse 100%-selt meilt ostetavate kaupadega.

Kaupade transport toimub üle Mustamere

bulgaaria ja NSVL-u laevadel, vastavalt 3 aastaks sõlmitud laevasõidulepingule.

Transiitliiklemine kui ka veterinaarsete suhete korraldamine on allutatud enamsoodustusklausile. Selle lepingu klauslitega võimaldatakse NSVL- laevadele külastada Bulgaaria Doonau- ja meresadamaid.

Sõlmitud kliiringkokkuleppes on saavutatud põhimõtteline kokkulepe ka meie puuvillaketustööstuse laiemaulatuslikuks osavõtuks vene puuvilla töötlemisest, tasu eest natuüras. Eelduste kohaselt arvestatakse 6—10 milj. kg puuvilla töötlemist, mille suhtes on olemas kõik objektiivsed eeldused meie ketruste töövoime kui ka odava meretranspordi näol mõlema maa vahel.

Vaadeldes toorpuuvilla hankimisega seosesolevaid raskusi ja töökoguse vähenemise ohtu puuvillaketrusis, mis jätaks nende käi-

tiste ca 40 000-pealise tööliskonna enamiku tööta, on ilmne selle põhimõttelise kokkuleppe suur majanduslik väärtus, mis üksi töötasudena annaks 200—300 milj. levat.

See kokkulepe oli vaid põhimõtteline, kuid lähemal päevil alustab sõitu puuvillatööstuste ühingu delegatsioon, et sõlmida vastavaid erilepinguid.

Valitsus oma koosolekul 16. I s. a. kinnitas NSVL-ga sõlmitud kaubandus- ja laevasõidulepingu, samuti ka kliiringkokkuleppe, millise ratifitseerimine toimub Sofias lähemal ajal.

Seega on loodud Bulgaaria ja NSVL-u vahel pärast pikka lepinguteta ajavahemikku korrapärased kaubanduslikud suhted, millised kahtlemata soodustavad kogu meie rahvamajandust, eriti, kui pidada silmas praegust rahvusvahelist olukorda.“

TAANI.

Munakaubanduse ümberkorraldamine Taanis.

Reorganisation of the Egg Trade in Denmark.

Põllumajandus- ja kalandusministeerium avaldas teadaande, milles juhitakse tähelepanu 9. XII 39 seaduse eeskirjadele (munade sisse- ja väljavedu ning kaubandus). Selles määratakse, et munade kokkuost tootjailt nende hilisema edasimüügi eesmärgiga võib alates 9. II 40 toimuda vaid seejärel, kui ostja on nõutanud sellekohase kauplemisloa. Samuti on luba nõutav ka hilisema edasimüügi eesmärgil toimuva munade kokkuostu puhul mittetootjailt. Erandi sellest eeskirjast moodustavad vahenditult teostatavad ostud jaekaubanduse tarviduste rahuldamiseks. Ostude kohta käivaid eeskirju kohaldatakse ka mistahes liiki vastuvõtmise kohta müügi, kauplemise, jaotamise või edasisaatmise eesmärgiga.

Uute eeskirjadega taotletakse, et I sordi munade tootjad saaksid ka sellele mihusele vastava täishinna ning II sordi munade tootjad niivõrd madala hinna, et taotleksid mihuse parandamist. Uus seadus nõuab ka munade märkimist tootja selgestiloetava märgiga. Iga tootja on kohustatud märkima I sorti mittekuuluvaid mune II sordi märgiga.

Lattu vastuvõtmisel liigitatakse munad sortidesse, s. o. tehakse kindlaks, kas need kuuluvad oma mihuselt I, II või alamaisse

sortidesse. Kõik II sordi munad märgitakse vastavalt, kui seda ei ole tehtud tootja poolt. Juhul, kui munad on varustatud kokkuostja poolt vastuvõtutunnistusega, märgitakse sellele II sordi munade arv ning vastav mahaarvutus. On võimalik ka sellekohase eritunnistuse väljaandmine. See tunnistus saadetakse tootjale, kes märgib mahaarvutused ning kinnitab oma allkirjaga, et ostja on teinud temale ettekirjutatud mahaarvutuse. Mahaarvutuse suuruse märgib põllumajandusministeerium vastava komisjoni ettepaneku põhjal.

Igal neljapäeval määratav munanoteering kehtib alates järgneva päeva ennelõunast. See asjaolu põhjustas varem, noteeringu suurenedes, munasaadetiste kinnipidamist. Igasuguse spekulatsiooni vältimiseks on nüüd kõigile kaupmeestele ja kokkuostjale keelatud alates kolmapäevast kl. 16,00 ning kogu neljapäevasel päeval võtta vastu mune tootjailt. Samuti nõutakse, et kõik enne kolmap. kl. 16,00 ostetud munad saadetakse hiljemalt neljap. kl. 12,00 mihuse kontrollimisele. Ülaltoodud eeskirjade täitmise kontrollimiseks nõutakse kõigilt munade kokkuostuga tegelevait isikult vastavat luba, mis antakse pärast seda, kui loa taotleja on andnud määrusist kinnipidamise kinnituse.

P.-AM. ÜHENDRIIGID.**Kaubahinnad P.-Am. Ühendriiges detsembris 1939. a.***Prices in the U. S. A., December 1939.*

Kaks kuud kestnud ebakorrapärasuse järele tõusid kaubahinnad dets. oluliselt Ühendriiges kui ka välismaal.

Nisuhindade tõusu peamiseks põhjuseks on kestev põud edelas, mistõttu nisulõikust 1940. aasta talvel hinnatakse vaid 400 milj. buš., mis on väikseim käesoleval sajandil. Teiste põhjustena võiks märkida vaenulikkuse puhkemist ja teateid külmakahjustest lõikusele Argentiinas. Nisuhinnad Kansas City's tõusid 18.1/4 cnt-lt \$ 1.08.3/4 buš. 19. XII., kuid langesid 5—6 cnt, kui lumesadu parandas lõikuse väljavaateid. Sigade hinnad suurte tagavarade tõttu langesid edasi \$ 5.22 100 kg 15. XII, mis on madalaimaks hinnaks 1934 aug. saadik, kuid näitasid teatavat tõusu siiski kogu dets. kohta. Puruvilla keskmine noteering lõunaturgudel oli 11.11 cnt nael, olles seega 1 1/2 cnt üle nov. lõpu hinnataseme. Dets. lõpul langes puuvillahind 10.3/4 cnt-le. Puuvilla-hinna tõusu tähtsaimaks teguriks olid suurenev eksport kiire hinnatõusu tagajärjel välisurgetel, elav kodumaiste tehaste nõudmine ja oodatav eksportpreemia vähendamine

(1 1/2 cnt-lt 1/5 cnt-le). Villanoteeringuis oli vähe muudatusi, kuna siidihind tõusis \$ 1.14-lt \$ 4.59-le nael, olles ligikaudu 1938. a. madalaimast hinnast 3 korda kõrgem. Siidihinna tõusu põhjuseks oli tagavarade vähesus ja Jaapani tarbimise suurenemine. Toornahkade hinnad olid 1 cnt kõrgemad, kuna toorkummihind langes 19 1/4 cnt-le nael, mis on uueks madalseisuks sõja puhkemisest alates, vaatamata pidevale kodumaise tarbimise suurenemisele. Toorsuhkru-hind New Yorgis langes 13 punkti 2.82 cnt-le nael, mis on madalaimaks hinnaks 15. VIII saadik. Suhkruhinna langemise põhjuseks oli Kuuba-Ühendriige uues kaubanduslepingus ettenähtud suhkrutolli alandus \$ 1.50-lt 90 cnt-le 100 naela.

Metallideturul langes terasehind 3. X kõrgseisult \$ 22.50 91 punkti dets. kestel \$ 17.67-le tn. Tsingihind vähenes 1/2 cnt 6 cnt-le nael, mis oli esimeseks vähenemiseks aasta kestel. Samuti langes veidi ka vase eksporthind. Ka tinahind näitas langustendentsi kogu dets. kestel.

HOLLAND.**Kartuliekспорт Hollandist dets. 1939. a.***Dutch Potato Exports, December 1939.*

Dets. 1939. a. evis tähtsust vaid seemnekartulite väljavedu, ulatudes 29 552 tn. 1,63 milj. fl. väärtuses. Seemnekartulite väljavedu 1938. a. samal kuul oli 18 203 tn. 0,9 milj. fl. väärtuses. Sellest kogusest läks Prantsusse kui tähtsaimale ostjale 13 175 tn. (1938. a. dets. 7643 tn.), Belgia-Luksemburgi 10 159 tn. (4122 tn.), Itaaliasse 5103 tn. (5303 tn.),

Šveitsi 411 tn. (118 tn.), Portugali 277 tn. (66 tn.), Brasiiliasse 280 tn. (320 tn.) ning Argentiinasse 134 tn. (—). Paistab silma Inglise puudumine, kes on suunanud oma ostud mujale.

1939. a. jooksul veeti välja 119 922 tn. seemnekartuleid 6,39 milj. fl. väärtuses 1938. a. 153 785 tn. 7,86 milj. fl. vastu.

Hollandi riigipanga kullatagavara ümberhindamine.*Revaluation of Dutch State Bank Gold Reserve.*

Hollandi riigipank töötas välja seaduse kava, milline näeb ette kullatagavarade ümberhindamise 18% ulatuses.

Teatavasti lahkus Hollandi vääring kulla aluselt 1936. a. sept., kuna guldeni suhe kullas on püsinud endiselt 1 kg kulda = 1 647,5 guldenit.

Ümberhindamine on tingitud sellest, et viimase aastal tuli riigipangal kanda kahjusid mitmete vääringute, eriti aga inglise naela, langusest, millisel oli suur osatähtsus guldeni

kattedeviisina. Naelsterlingi langusest seninikustutamata kahju hinnatakse 7,6 milj. guldenile.

Guldeni ümberhindamine ei tähenda hollandi vääringu stabiliseerimise kavatsust. Praegusis oludes ei oleks lõplik stabiliseerimine mõeldav ning valitsusel olevat kavatsus hoida gulden selle tegeliku ostujõu piires.

Devalveerides 18% ulatuses oleks uus suhe 1 kg kulda = 2009 guldenit, ning riigipanga kullatagavara tõuseks 221 milj.

FRANTSUSE.**Tselluloosi-hinna tõus Prantsuses.***Cellulose Prices Rising in France.*

Puuduliku varustamise tõttu põhjariikide puiduga tõusis tselluloosi-hind taas. Nii maksakse nüüd kuiva kuusepuu tselluloosi eest 270

fr. 100 kg vagun franko raudteejaam või sadam. Sama tselluloosi-hind oli 15. XII 39 250 fr. ja aug. 1939. a. 94 fr.

LÄTI.**Lühiteateid Lätist. — Sundry Information from Latvia.**

Rohukaubanduse alal on keelatud 10% joodilahu valmistamine ning müümine arsti erilise korralduseta. 5% joodilahu müük on endiseit lubatud.

Läti maakrediitpank annab põllumajanduslikele organisatsioonidele ning erandjuhtudel ka eraisikuile talupidajaile lühiajalisi laene kunstväetise muretsemiseks. Need 6—9-

kuised laenud antakse ostuvekslite kindlustusel.

Eelmisel aastail veeti Läti villaseid kaltsu 0,2 milj. lati väärtuses. Seda sissevedu kavatsetakse nüüd asendada villaste kaltsude kogumisega Lätis, millega loodetakse osaliselt katta ka tavalist villa sissevedu.

BELGIA.**Oma maa nisuhind vabaks Belgias.***Belgium Abolishes Price Regulations for Domestic Wheat.*

Majandus- ja varustusministeeriumi määrusega kaotas 16. I k. a. kehtivuse majandusministeeriumi määrus 19. IX 39, millega määrati kindlaks oma maa nisu müügihinna ülemäär Belgias bfr. 135-le 100 kg-lt.

Nisuhind Belgias tõusis m. a. pidevalt ja ületas dets. oma maa nisuhinna ülemmäära. Hinnatõusu peamiseks põhjuseks on transpordiohtude suurenemine ja veokulude tõus.

Elatusmaksumus-indeksi tõus Belgias. — Cost of Living Index Rises in Belgium.

Elatusmaksumus-indeks kujunes Belgias sept. 1939. a. kuni jaan. k. a. „Moniteur Belge“ andmeil, võttes aluseks 1921. a. = 100, järgmiseks:

1939. a. septembris	212,6
oktoobris	219,2
novembris	223,3
detsembris	224,6
1940. a. jaanuaris	227,8

Nimetame võrdluseks, et samal alusel arvestatud 1936. a. keskmine indeks oli 185.

Majandus- ja varustusministeeriumi poolt on pealeselle arvestatud ja viimaseil kuil „Moniteur Belge“is“ avaldatud jaemüügihindade indeksid, võttes aluseks 1936—1937—1938 = 100, järgmiselt:

1939. a. septembris	103,9
oktoobris	110,1
novembris	112,4
detsembris	113,9
1940. a. jaanuaris	115,4

ŠVEITS. Toitainete ratsioneerimine Šveitsis. — Food Rationing in Switzerland.

Majandusdepartemangu määrusega on nähtud ette anda 1. II s. a. vabaks ka odra- ja kaerasaaduste ning sulatatud või müük. Seega jäävad ratsioneerituiks, arvates 1.

II s. a., ainult järgmised toitained: suhkur, riis, makaronid ning toidurasvad ja õlid (arvatud välja värske ja sulatatud või, tapaloomade toorrasv ja sulatatud searasv).